

Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking

**VCM-ENQUETE
OPERATIONELE STAND VAN ZAKEN
MESTVERWERKING IN VLAANDEREN
2011**

Juli 2012

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	1
INLEIDING	2
1. RESPONS.....	4
2. OPERATIONELE STAND VAN ZAKEN (PERIODE VAN 1 JANUARI 2011 TOT 31 DECEMBER 2011).....	5
2.1. Operationele mestverwerkingscapaciteit	5
2.2. Aantal mestverwerkingsbedrijven en geografische spreiding.....	7
2.3. Provinciale indeling van de mestverwerkingscapaciteit.....	10
2.4. Soorten technieken.....	12
3. VERGELIJKING OPERATIONELE EN BESCHIKBARE CAPACITEIT	15
4. EVOLUTIE VAN DE OPERATIONELE MESTVERWERKINGSCAPACITEIT IN VLAANDEREN.....	17
5. INSTALLATIES IN DE PIPELINE	21

SAMENVATTING

Uit de resultaten van de VCM-enquête blijkt dat er in 2011 in Vlaanderen 26,3 miljoen kg stikstof uit dierlijke mest werd verwerkt. Het grootste gedeelte (50%) van de N-verwerkingscapaciteit werd gerealiseerd door de verwerking van pluimveemest (7,7 miljoen kg N) en de export van ruwe pluimveemest (5,5 miljoen kg N). De verwerking van varkensmest leverde een operationele capaciteit van 10,7 miljoen kg N op (41%). In vergelijking met het jaar 2010 is de operationele verwerkingscapaciteit met ongeveer 3,2 miljoen kg stikstof toegenomen (+14,2%).

In vergelijking met 2010 zijn zowel de verwerking en export van varkensmest als de verwerking en export van pluimveemest toegenomen, en dit met respectievelijk 0,7 miljoen kg N (+6,4%) en 2,1 miljoen kg N (+19%). De grootste toename werd waargenomen in de export van ruwe pluimveemest (+ 1,3 miljoen kg N of +31%) en de verwerking van pluimveemest (+ 0,8 miljoen kg N of +12%). Enkel de verwerking van ruwe varkensmest (totaalverwerking) is afgenomen tov het voorgaande jaar (-12%).

In 2011 zijn er 4 nieuwe installaties opgestart en 3 heropgestart, en er zijn momenteel in totaal 118 operationele mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen. 105 daarvan zijn vaste installaties, ingeplant in agrarisch gebied. 11 installaties zijn gevestigd op een industrieterrein, terwijl 2 landbouwbedrijven beroep doen op een mobiele installatie.

De biologie (biologische N-verwijdering uit de dunne fractie varkensmest of digestaat) is nog steeds de meest toegepaste techniek (79 van de 118 installaties), gevolgd door de biothermische droging en droging (beiden 12 installaties). De grootste hoeveelheid N wordt verwerkt in de biologiën (7,8 miljoen kg N), terwijl de grootste hoeveelheid fosfor wordt verwerkt via biothermische droging (6 miljoen kg P₂O₅).

Copyright/Disclaimer

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het VCMvzw veelevoudig en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of het reproduceren ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of voor eigen oefening, studie of gebruik, welk(e) niet strikt privé van aard is

INLEIDING

Het VCM schetst jaarlijks aan de hand van haar enquête een beeld van de mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen en de mestverwerkingstechnieken die vandaag operationeel zijn. Hiervoor worden alle houders van een milieuvergunning voor mestverwerking en de bedrijven die een milieuvergunningsaanvraag lopende of in voorbereiding hebben, aangeschreven.

Aan de hand van de gegevens uit deze enquête wordt de beschikbare en de operationele mestverwerkingscapaciteit berekend.

- Vergunde mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een milieuvergunning voor verwerking is toegekend.
- Beschikbare mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een operationele verwerkingsinstallatie beschikbaar is, m.a.w. het aantal ton mest dat in de gebouwde, operationele installatie maximaal verwerkt kan worden wanneer ze op volle capaciteit draait.
- Operationele mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest dat effectief verwerkt is gedurende één kalenderjaar.

In het kader van deze enquête wordt enkel de milieuvergunning in rekening gebracht. De meeste mestverwerkingsinstallaties (met uitzondering van de mobiele systemen of de installaties die binnen bestaande gebouwen worden opgesteld) dienen tevens over een stedenbouwkundige vergunning te beschikken.

Bij het berekenen van de operationele mestverwerkingscapaciteit wordt enkel de verwerkte mest in rekening gebracht. De bewerking van mest wordt in deze enquête buiten beschouwing gelaten. De mest is verwerkt wanneer de nutriënten niet op Vlaamse landbouwgrond terechtkomen. Hiervoor bestaan er wetmatig verschillende mogelijkheden. Een eerste mogelijkheid is de export van ruwe pluimveemest of paardenmest. In het voorjaar van 2010 kwam er de mogelijkheid bij om ruwe varkensmest onder bepaalde voorwaarden naar Nederlandse landbouwgronden te exporteren. Een tweede mogelijkheid is de behandeling van mest tot een exportwaardig eindproduct. Behandelde dierlijke mest kan ook afgezet worden in tuinen, parken en plantsoenen. Een vierde mogelijkheid is de omzetting van stikstof naar het milieuneutrale stikstofgas N₂. Tot slot behoort de omzetting van dierlijke mestnutriënten naar kunstmeststoffen tot de mogelijkheden. Bij het berekenen van de operationele mestverwerkingscapaciteit van Vlaanderen wordt de verwerking van buitenlandse mest en andere organische materialen in de Vlaamse verwerkingsinstallaties niet mee in rekening gebracht.

In het kader van deze enquête worden tevens de substraatbereiders (producenten en leveranciers van substraat aan champignonkwekerijen) bevroegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de hoeveelheid pluimveemest en paardenmest die via deze bedrijven verwerkt wordt. Enkel de niet-

buitenlandse pluimveemest en paardenmest wordt in deze enquête opgenomen bij de operationele capaciteit.

1. RESPONS

Dit jaar kon de enquête opnieuw elektronisch worden ingevuld. De bedrijven kregen een persoonlijke toegangscode toegestuurd waarmee ze konden inloggen op de enquête en hun persoonlijke gegevens inladen. In totaal werden 177 bedrijven aangeschreven met de vraag om de enquête online via de VCM website in te vullen. Van de 177 aangeschreven bedrijven hebben 6 bedrijven laten weten dat ze geen mest (meer) verwerken, 8 bedrijven waren niet operationeel vorig jaar. Van de overige 163 hebben 87 bedrijven de enquête online ingevuld. De overige 76 bedrijven die tot dan niet gereageerd hadden, werden telefonisch gecontacteerd. De gegevens bekomen via telefoon werden online ingevuld door het VCM secretariaat. 16 bedrijven waren niet te bereiken.

2. OPERATIONELE STAND VAN ZAKEN (PERIODE VAN 1 JANUARI 2011 TOT 31 DECEMBER 2011)

2.1. Operationele mestverwerkingscapaciteit

Vlaanderen had in de beschouwde periode een **operationele mestverwerkingscapaciteit van 26,3 miljoen kg N**. Het grootste gedeelte (50%) van de operationele mestverwerkingscapaciteit wordt gerealiseerd door de verwerking van pluimveemest (7,7 miljoen kg N) en de export van ruwe pluimveemest (5,5 miljoen kg N). De verwerking van varkensmest levert een operationele capaciteit van 10,7 miljoen kg N op (41%). In 2011 werd ook 2% van de verwerkingscapaciteit gerealiseerd door de export van ruwe varkensmest naar Nederlandse landbouwgronden. De verwerking van rundvee- en paardenmest, champost en digestaat besloeg 7% van de verwerkingscapaciteit (1,8 miljoen kg N).

In Tabel 1 worden de door de mestverwerkers opgegeven verwerkte tonnages van dierlijke mest weergegeven per mestsoort, samen met de door het VCM berekende verwerkte hoeveelheden stikstof en fosfaat (richtcijfers, zie Tabel 2). Voor varkensmest wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen totale verwerking van ruwe varkensmest, verwerking van dunne fractie, verwerking van dikke fractie en export van ruwe varkensmest. Onder de totale verwerking van varkensmest wordt de capaciteit gerekend van installaties waar mest gedroogd wordt of waar meerdere technieken na elkaar toegepast worden zodat een volledige verwerking gerealiseerd wordt. De mest die in vergistingsinstallaties met nageschakelde technieken verwerkt wordt (via biologische verwerking van de dunne fractie digestaat, compostering/droging van ruw digestaat/dikke fractie digestaat), wordt onder de respectievelijke mestfracties meegerekend. Zo wordt de varkensmest die verwerkt wordt in vergistingsinstallaties waarvan het digestaat na behandeling rechtstreeks en integraal geëxporteerd wordt, meegerekend bij totaalverwerking varkensmest.

De verwerking van dikke fractie van varkensmest is uitgedrukt in ton dikke fractie. Bij de andere mestsoorten en mestfracties is de capaciteit weergegeven in ton ruwe mest.

Pluimveemest kan volgens de Europese Verordening 1069/2009 als ruwe mest geëxporteerd worden. De nutriënten uit de geëxporteerde ruwe pluimveemest worden, volgens de definitie van mestverwerking in het Mestdecreet, aanzien als verwerkt. Pluimveemest die ruw geëxporteerd wordt, komt ofwel terecht op landbouwgronden ofwel in buitenlandse verwerkingsinstallaties.

Tabel 1: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (kalenderjaar 2011) uitgedrukt in ton ruwe mest en de overeenkomstige verwerkte hoeveelheid stikstof (kg) en fosfaat (kg) op basis van richtcijfers (Tabel 2)

		ton ruwe mest	kg N	kg P ₂ O ₅
Varkensmest	Totale verwerking	156.904	1.312.448	774.882
	Verwerking dunne fractie	1.456.297	7.265.930	28.718
	Verwerking dikke fractie ^a	174.737	2.149.263	2.002.485
	Export ruwe mest ^b	54.865	515.755	288.472
Pluimveemest	Verwerking	285.519	7.703.303	5.610.448
	Export ruwe mest ^b	174.641	5.477.667	3.865.831
Rundveemest		102.953	500.955	89.475
Kalvergier		24.966	74.898	2.737
Paardenmest		101.621	515.218	261.166
Champost		3.217	20.589	12.868
Digestaat		144.288	737.461	627.578
TOTAAL		2.680.007	26.273.488	13.564.659

^a Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

^b bron: VLM-Mestbank mei 2012

Voor het berekenen van de hoeveelheid verwerkte stikstof en fosfaat per ton ruwe mest werden voor de verschillende mestsoorten en de verschillende mestfracties gemiddelde richtcijfers gebruikt, zoals weergegeven in Tabel 2. Deze richtcijfers zijn gebaseerd op gegevens uit het rapport “Best Beschikbare Technieken (BBT) voor Mestverwerking” (VITO, 2007), richtwaarden aangegeven door de VLM-Mestbank en verwerkingspercentages, zoals doorgegeven door de geënquêteerde bedrijven. Dit zijn bijgevolg forfaitaire richtcijfers, op basis van forfaitaire mestinhouden.

Tabel 2: Richtcijfers, gebruikt voor het berekenen van de hoeveelheid verwerkte stikstof en fosfaat per ton ruwe mest

		kg N verwerkt per ton	kg P ₂ O ₅ verwerkt per ton	
Varkensmest	Totale verwerking	8,1	4,5	
	Verwerking dunne fractie	Biologische behandeling	5	0
		Bekalking	3,55	0
		Elektrolyse	5,31	2,77
		Filtratie	0,49	0,5
		Biologische behandeling + constructed wetlands	6,48	0
Verwerking dikke fractie	12,3	11,46		
Rundveemest	Totale verwerking	4,8	1,4	
	Verwerking dunne fractie	4,4	0	
	Verwerking dikke fractie	7,3	3,6	
Kalvergier		3	1,3	
Digestaat	Verwerking ruw digestaat	6,75	4,2	
	Verwerking dikke fractie	12,13	22,68	
	Verwerking dunne fractie	3,47	1,43	
Pluimveemest		26,98	19,65	
Paardenmest		5,07	2,57	
Nertsenmest		9,5	33	
Champost		6,4	4	

2.2. Aantal mestverwerkingsbedrijven en geografische spreiding

In Vlaanderen deden in 2011 **118 bedrijven** aan mestverwerking (Tabel 3). 105 daarvan zijn **vaste installaties**, ingeplant in agrarisch gebied. 11 installaties zijn ingeplant op een bedrijventerrein, waarbij de mest van tientallen veehouders centraal verwerkt wordt. In 2011 deden 2 landbouwbedrijven beroep op een **mobiele verwerkingsinstallatie** (elektrolyse). Van de 118 operationele mestverwerkingsbedrijven werken er 9 in coöperatief verband.

In Tabel 3 wordt het aantal operationele mestverwerkingsbedrijven per provincie weergegeven met een indeling volgens bedrijfsvorm en inplantingsplaats. In Figuur 1 wordt de geografische situering van de diverse operationele bedrijven in Vlaanderen weergegeven, met aanduiding van de operationele verwerkingscapaciteit.

Tabel 3: Het aantal operationele mestverwerkingsinstallaties per provincie ingedeeld naar bedrijfsvorm en inplantingsplaats

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	VI-Br.	West-Vl.	TOTAAL
Vaste installatie in agrarisch gebied ^a	24	5	11	2	63	105
Vaste installatie op een bedrijventerrein	1	2	2		6	11
Mobiele installatie op landbouwbedrijf	2					2
Totaal aantal operationele installaties	27	7	13	2	69	118

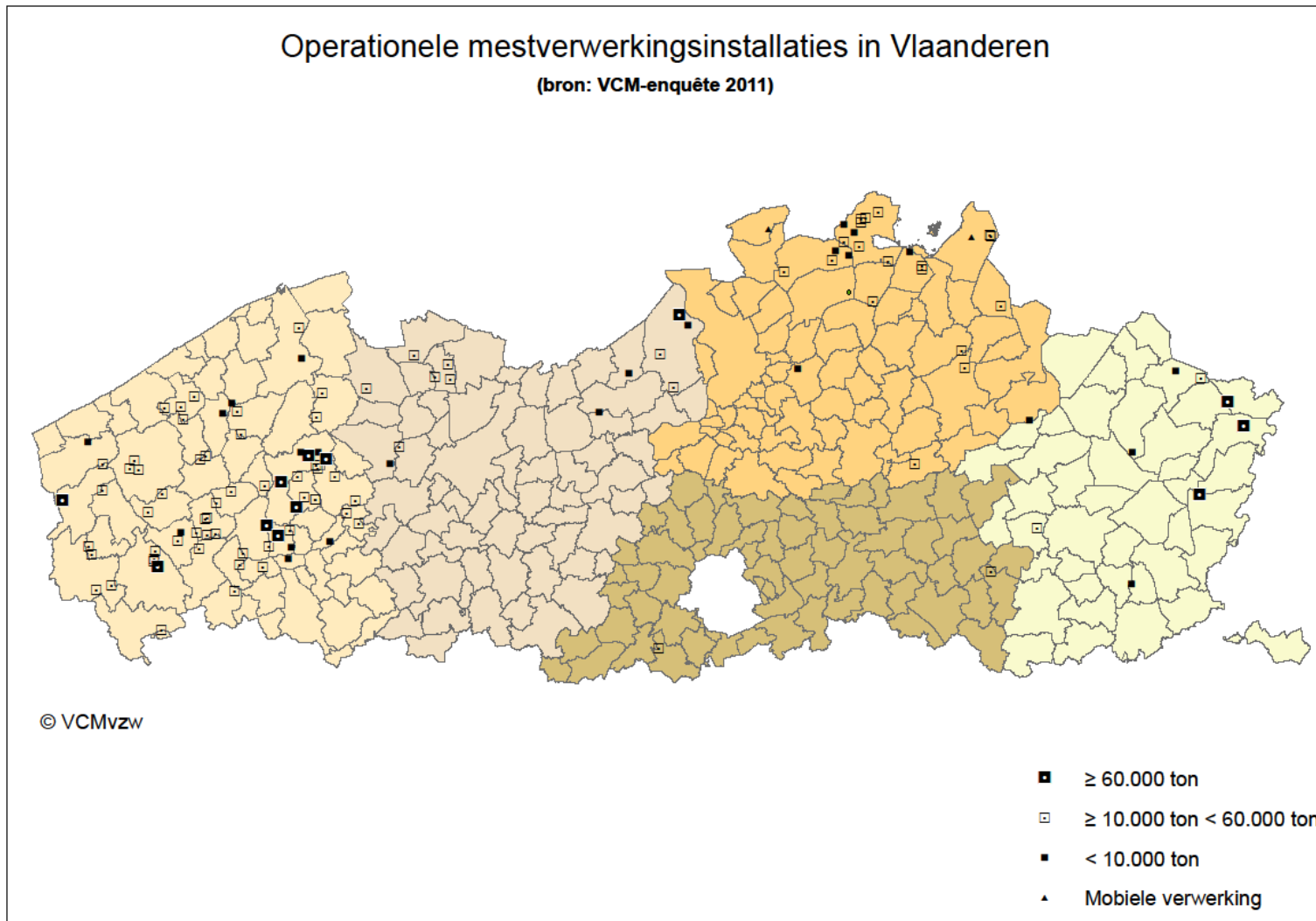
^a al de op de gewestplannen, plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen aangegeven gebieden bestemd voor de landbouw in de ruime zin, zoals agrarisch gebied, landschappelijk waardevol agrarisch gebied, agrarisch gebied met ecologische waarde, enzovoort.

In vergelijking met de vorige enquêteringsperiode (januari - december 2010) is het **totaal aantal** operationele installaties **toegenomen** van 112 naar 118. Deze evolutie wordt als volgt verklaard:

- In 2011 zijn er 4 nieuwe vaste installaties opgestart (2 biologien, 1 droger en één co-vergister met droging), en één nieuw landbouwbedrijf deed beroep op een mobiele installatie (+5)
- 3 reeds bestaande installaties (1 biologie, 1 droger, 1 co-vergister) zijn heropgestart of werden nu ook als VERwerker meegeteld (+3)
- 2 reeds bestaande co-vergisters waren in 2011 niet operationeel (-2)

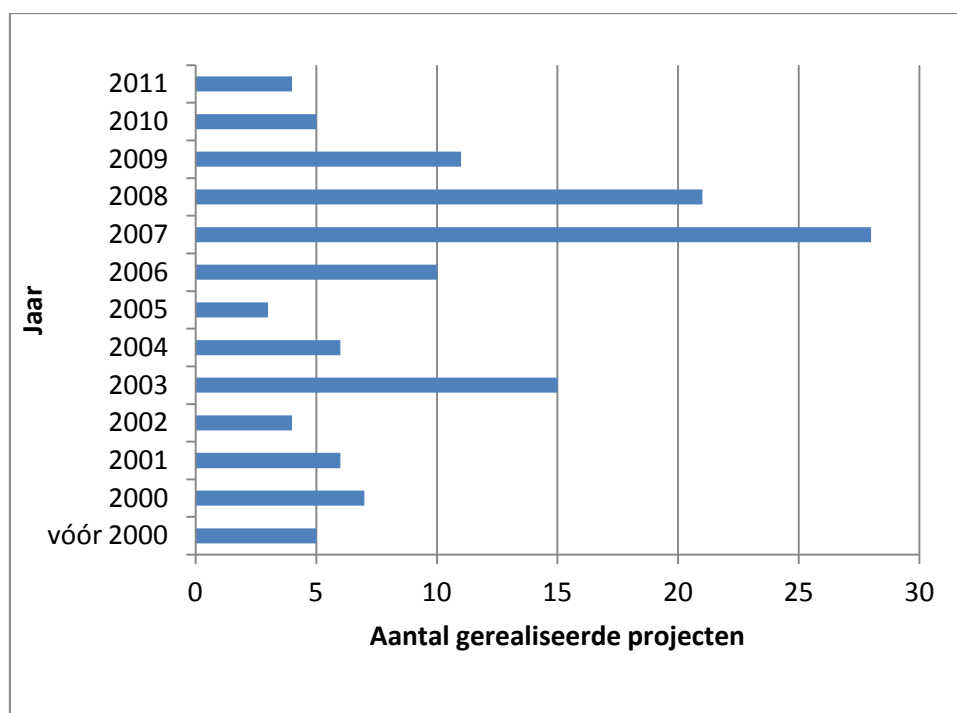
Het aantal vaste installaties in agrarisch gebied en op een bedrijventerrein is respectievelijk toegenomen van 101 naar 105, en van 10 naar 11.

Figuur 1: De geografische situering van de diverse operationele mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen

In Figuur 2 wordt het aantal gerealiseerde mestverwerkingsprojecten weergegeven, volgens het jaar van realisatie. Hieruit blijkt dat er in het jaar 2007 het meest nieuwe mestverwerkingsprojecten gerealiseerd werden. Nadien is het aantal nieuwe projecten geleidelijk teruggelopen.

Figuur 2: Het aantal operationele mestverwerkingsprojecten, ingedeeld per jaar van realisatie

2.3. Provinciale indeling van de mestverwerkingscapaciteit

In Tabel 4, wordt de operationele mestverwerkingscapaciteit weergegeven per provincie in Vlaanderen, uitgedrukt in ton ruwe mest. Figuur 3 toont de provinciale spreiding van de capaciteit, uitgedrukt in kg N.

Hieruit blijkt dat mestverwerking **vooral in West-Vlaanderen** operationeel is, waar tevens de grootste noodzaak voor mestverwerking geldt.

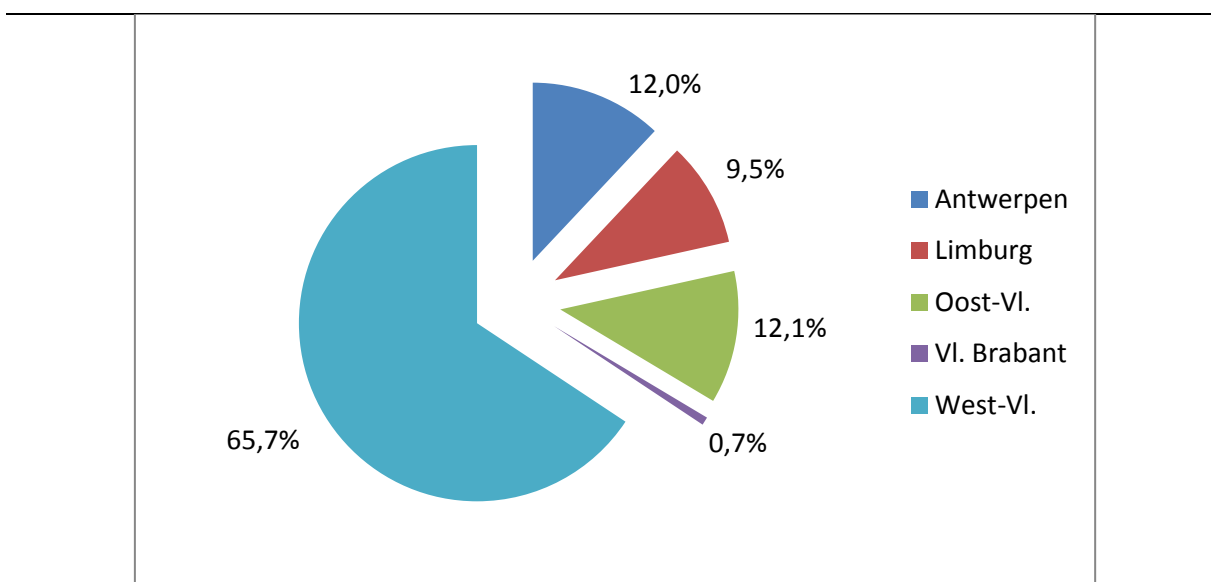
Op basis van de verwerkingscapaciteit uitgedrukt in 'kg N verwerkt' (Figuur 3) wordt in de provincie West-Vlaanderen ongeveer tweederde (65,7%) van de totale verwerkingscapaciteit in Vlaanderen gerealiseerd. Zowel in Oost-Vlaanderen als in Antwerpen wordt ongeveer 12% verwerkt, gevolgd door Limburg (9,5%) en Vlaams Brabant (0,7%).

Tabel 4: De operationele mestverwerkingscapaciteit per provincie in Vlaanderen uitgedrukt in ton ruwe mest

		Antw.	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Br.	West-Vl.	TOTAAL
Varkensmest (excl. export ruwe mest)	Totale ver- werking	2.647	1.495	6.500	-	146.262	156.904
	Verwerking dunne fractie	325.902	24.900	143.803	4.081	957.611	1.456.297
	Verwerking dikke fractie ^a	12.383	18.465	28.841	-	115.048	174.737
Pluimveemest (excl. export ruwe mest)			13.595	41.695	38.654	1.240	190.335
Rundveemest		26.451	1.306	24.091	18.777	32.329	102.953
Kalvergier		22.986	1.000	980	-	-	24.966
Paardenmest		-	73.737	793	-	27.091	101.621
Champost		-	-	-	-	3.217	3.217
Digestaat		18.000	10.190	12.377	-	103.721	144.288
TOTAAL		421.964	172.788	256.038	24.098	1.575.614	2.450.502
% van totaal		17,2%	7,1%	10,4%	1,0%	64,3%	

^a Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Figuur 3: Spreiding van de operationele mestverwerkingscapaciteit per Vlaamse provincie, uitgedrukt in kg N (exclusief export ruwe mest)

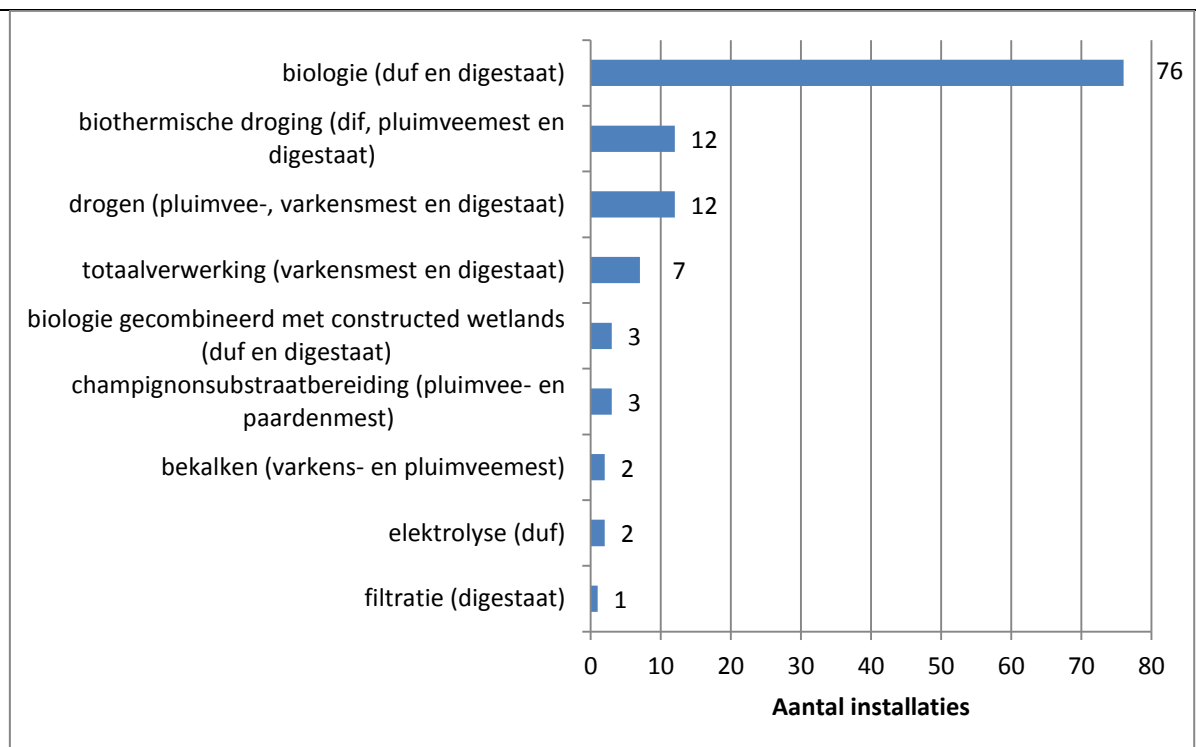
2.4. Soorten technieken

Bij de verwerking van mest worden verschillende technieken toegepast, en in verschillende gevallen ook combinaties van technieken. Aan elke installatie werd daarom conceptueel één primaire techniek toegekend. Figuur 4 geeft een overzicht van de primaire technieken die in 2011 door operationele installaties werden toegepast.

De biologische verwerking (of biologie) is nog steeds veruit de meest toegepaste techniek in Vlaanderen: in 2011 werd deze techniek op 76 installaties toegepast. Bij een biologie wordt de stikstof in de dunne fractie na scheiding via nitrificatie en denitrificatie omgezet naar het milieuneutrale stikstofgas N_2 . Bij 3 biologiën wordt het effluent nog verder opgezuiverd tot loosbaar water via constructed wetlands. Zowel biothermische droging (van dikke fractie varkensmest en pluimveemest) als droging (van pluimvee- en varkensmest en digestaat) wordt in 12 installaties toegepast.

Op 7 installaties wordt een totaalverwerking van varkensmest en digestaat gerealiseerd. Onder totaalverwerking worden die installaties gerekend die een volledige verwerking realiseren, vaak via een combinatie van technieken. Dit zijn bijvoorbeeld co-vergistinginstallaties die het digestaat volledig verwerken (indrogen en exporteren) en installaties die een biologische behandeling van de dunne fractie combineren met biothermische droging van de dikke fractie en constructed wetlands. Figuur 5 toont de verschillende technieken die, vaak in combinatie, door totaalverwerkers worden toegepast.

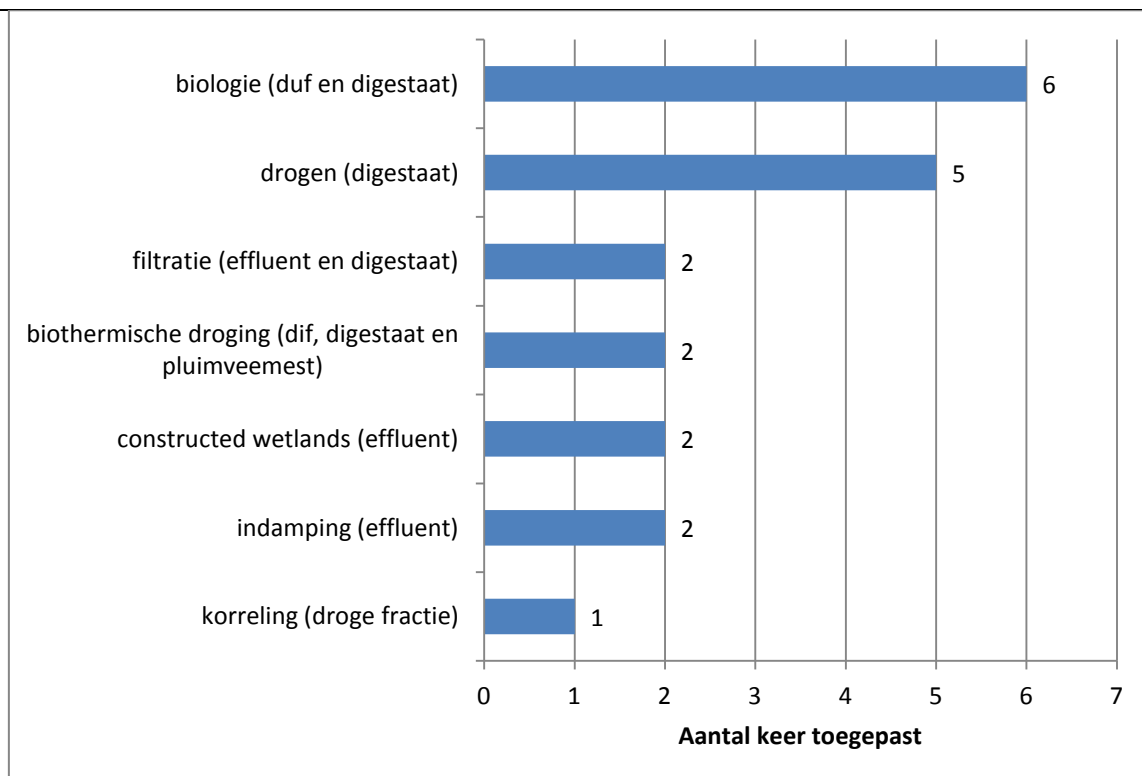
Figuur 4: Het aantal toegepaste mestverwerkingstechnieken

duf: dunne fractie van varkensmest

dif: dikke fractie van varkensmest

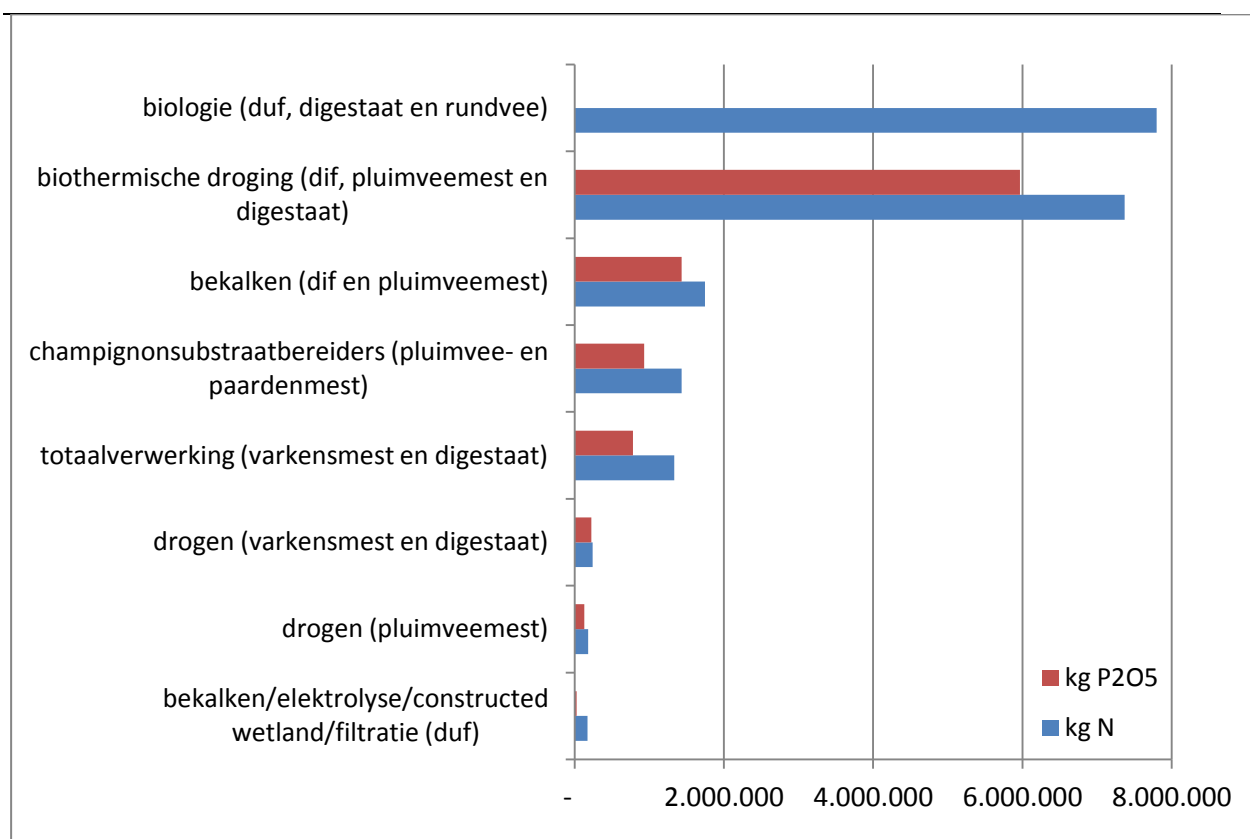
Figuur 5: Verwerkingstechnieken toegepast door totaalverwerkers

effluent: restfractie na biologische behandeling van de dunne fractie

De hoeveelheid stikstof en fosfaat die werd verwerkt via de verschillende primaire verwerkingstechnieken is weergegeven in Figuur 6. De grootste hoeveelheid stikstof wordt verwerkt via biologische behandeling van de dunne fractie van varkensmest, rundveemest of digestaat (7,8 miljoen kg N), gevolgd door de biothermische droging van pluimveemest en de dikke fractie van varkensmest en digestaat (7,4 miljoen kg N). De grootste hoeveelheid fosfaat wordt verwerkt via de biothermische droging (6 miljoen kg P₂O₅)

Figuur 6: De operationele mestverwerkingscapaciteit per techniek, uitgedrukt in kg N en kg P₂O₅ (exclusief export ruwe pluimveemest)

duf: dunne fractie van varkensmest

dif: dikke fractie van varkensmest

3. VERGELIJKING OPERATIONELE EN BESCHIKBARE CAPACITEIT

Zoals reeds vermeld in de inleiding, be vraagt deze enquête de exploitanten over beschikbare en operationele verwerkingscapaciteit:

- Beschikbare mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een operationele verwerkingsinstallatie beschikbaar is, m.a.w. het aantal ton mest dat in de gebouwde, operationele installatie maximaal verwerkt kan worden wanneer ze op volle capaciteit draait.
- Operationele mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest dat effectief verwerkt is.

Volgens de enquêtegegevens zijn **de beschikbare capaciteit en de operationele capaciteit (inclusief verwerking van geïmporteerde mest) respectievelijk met 14,1% en 10,4%** toegenomen in vergelijking met 2010. Ongeveer 65% van de toename in beschikbare capaciteit (+427.179 ton mest) vindt zijn oorsprong in de opstart van nieuwe installaties en heropstart van reeds bestaande installaties. De overige 35% van de toename kan onder andere verklaard worden door de uitbreiding van de capaciteit van reeds operationele installaties.

De 'vrije capaciteit' werd berekend als het verschil tussen de operationele en de beschikbare capaciteit. Om de vrije capaciteit correct te berekenen werd ook de capaciteit die ingenomen wordt door geïmporteerde mest in rekening gebracht bij de operationele capaciteit, deze is immers niet langer beschikbaar voor extra Vlaamse mest die zich aanbiedt.

Volgens onze enquêtegegevens was de **totale operationele verwerkingscapaciteit** in 2011 **19% kleiner dan de totale beschikbare capaciteit** (Tabel 5). Als de beschikbare capaciteit in de bestaande operationele installaties optimaal benut zou worden, is er m.a.w. nog 19% capaciteit onmiddellijk beschikbaar.

De voornaamste reden voor het **verschil tussen de beschikbare en operationele capaciteit** is dat jaarlijks een aantal installaties zich nog in opstartfase bevinden. Deze opstartperiode kan variëren van enkele weken tot enkele maanden of jaren, afhankelijk van de techniek. Tevens draaien een aantal installaties onder hun maximale capaciteit omwille van verschillende redenen zoals beperkingen in exportperiodes, tekort aan opslagcapaciteit, verminderde arbeidsinput tijdens de nacht,

Tabel 5: De vergelijking tussen de operationele en de beschikbare mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (uitgedrukt in ton ruwe mest/jaar)

		Beschikbare capaciteit	Operationele capaciteit (inclusief import)	% verschil beschikbare en operationele capaciteit
Varkensmest	Totale verwerking	261.681	156.904	40%
	Verwerking dunne fractie	1.647.590	1.456.297	12%
	Verwerking dikke fractie	278.464	218.977	21%
Pluimveemest		480.305	372.584	22%
Rundveemest		138.083	102.953	25%
Kalvergier		75.071	24.966	67%
Paardenmest, champost		581.687	487.781	16%
TOTAAL		3.462.880	2.820.462	19%

Tabel 6 geeft de vrije capaciteit weer per provincie uitgedrukt in ton ruwe mest. Hieruit blijkt dat het grootste aandeel van deze totale vrije capaciteit zich in de provincie West-Vlaanderen bevindt (35%), gevolgd door Oost-Vlaanderen en Antwerpen (respectievelijk 30% en 21%).

Tabel 6: Vrije capaciteit per provincie (uitgedrukt in ton ruwe mest/jaar)

		Antw.	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Br.	West-Vl.	TOTAAL
Varkensmest	Totale verwerking	20.573	13.012	0	0	68.809	102.394
	Verwerking dunne fractie	53.099	0	23.313	18.228	102.093	196.733
	Verwerking dikke fractie	0	1.009	56.623	0	2.362	59.994
Pluimveemest		0	8.037	66.911	0	31.863	106.811
Rundveemest		11.793	3.559	0	9.635	5.525	30.512
Kalvergier		48.255	0	19	0	0	48.274
Andere mest (incl. paardenmest)		1.927	35.665	46.082	0	14.026	97.701
TOTAAL		135.647	61.282	192.949	27.862	224.679	642.419

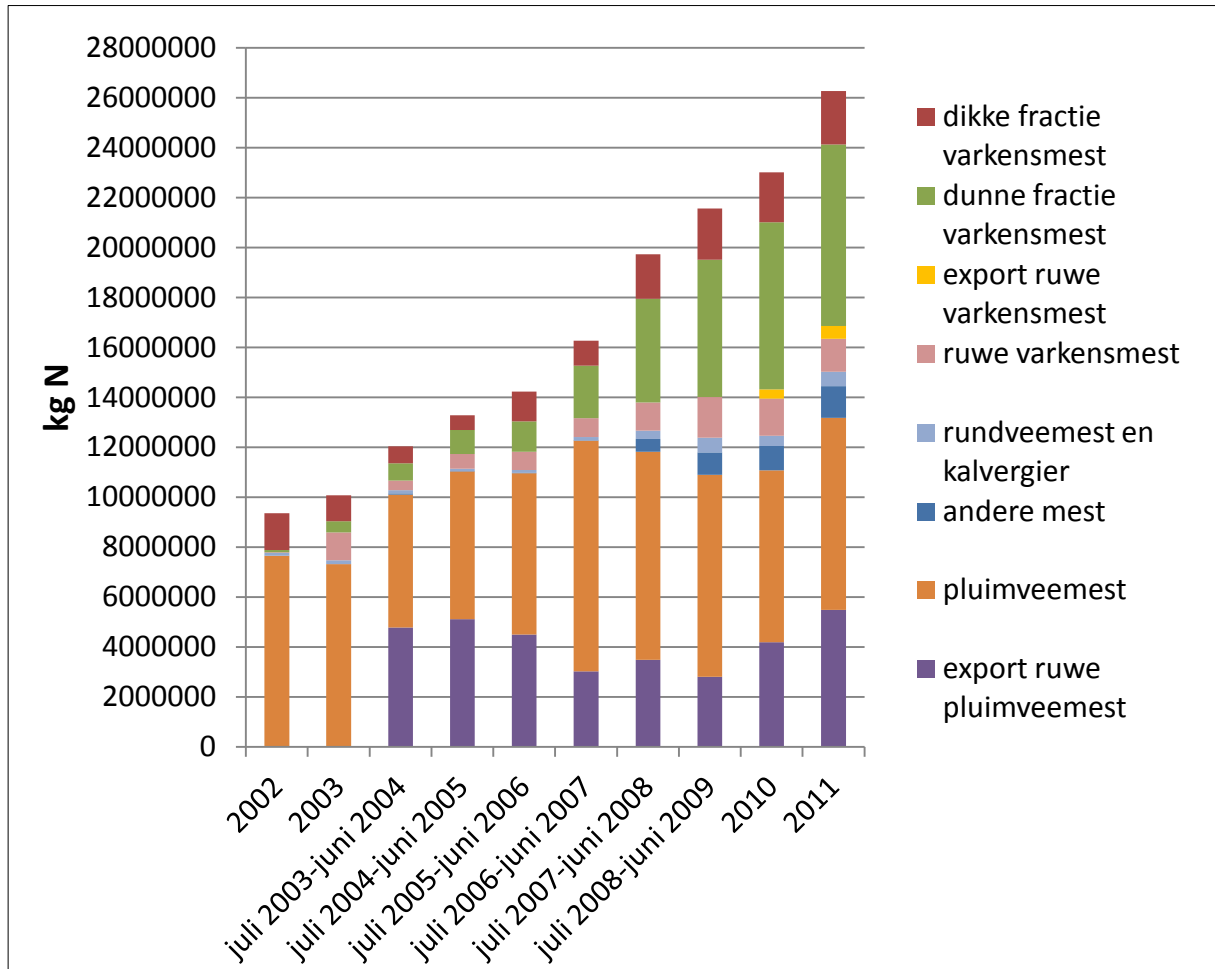
4. EVOLUTIE VAN DE OPERATIONELE MESTVERWERKINGSCAPACITEIT IN VLAANDEREN

De operationele mestverwerkingscapaciteit in opeenvolgende jaren sinds 2002 (op basis van de vorige VCM-enquêtes) is weergegeven in Tabel 7 en in Figuur 7. Hieruit blijkt dat de stijgende trend van de globale mestverwerkingscapaciteit die de laatste jaren werd waargenomen zich ook in het afgelopen jaar heeft verder gezet.

Als we de operationele verwerkingscapaciteit (uitgedrukt in kg N verwerkt) in 2011 (Tabel 1) vergelijken met deze in 2010 dan kunnen volgende conclusies getrokken worden:

- De **totale verwerkingscapaciteit (inclusief de export van ruwe mest)** is met ruim 3,2 miljoen kg N toegenomen (+14,2%); de **totale verwerkingscapaciteit (exclusief de export van ruwe mest)** is met ruim 1,8 miljoen kg N toegenomen (+10%).
- De **verwerking van ruwe varkensmest (totale verwerking)** is met 12% gedaald (-181.034 kg N). Deze afname kan deels verklaard worden door een toename van de export van ruwe varkensmest naar Nederland (+139.755 kg N) en door het feit dat een totaalverwerker in 2011 niet operationeel was.
- De **verwerking van dunne fractie van varkensmest** is de voorgaande jaren telkens toegenomen, en vertoonde nu ook een belangrijke toename van 9% (+578.000 kg N). Deze stijging is deels te wijten aan de opstart van 2 nieuwe biologien en heropstart van 1 bestaande, en deels door de uitbreiding van de operationele capaciteit van reeds bestaande installaties.
- De toename van de verwerking van dunne fractie weerspiegelt zich ook in de **verwerking van dikke fractie van varkensmest**, die met 7% is toegenomen (+143.600 kg N).
- De **export van ruwe pluimveemest** was 31% hoger dan in 2010 (+1,3 miljoen kg N), en vertoont een duidelijke stijgende trend sinds 2009.
- De **export van behandelde pluimveemest** is met 12% toegenomen (+824.240 kg N). De export na verwerking omvat tevens de pluimveemest die als grondstof gebruikt wordt voor de substraatbe-reiders, die substraat leveren aan de champignonkwekerijen.
- De verwerking van **rundveemest, kalvergier en paardenmest** is met respectievelijk 49%, 14% en 5% toegenomen.
- De verwerking van **digestaat** was 60% hoger dan in 2010 (+276.000 kg N), en vertoont sinds 2009 een duidelijke stijgende trend (gestegen van 125.000 kg N in de periode 2008-2009 tot 737.461 kg N in 2011).

Figuur 7: Evolutie van de operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (jaren 2002, 2003, 2003-2004, 2004-2005, 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008, 2008-2009, 2010 en 2011) uitgedrukt in kg stikstof

Tabel 7: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen in de jaren 2002, 2003, 2003-2004, 2004-2005, 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008, 2008-2009, 2010 en 2011 uitgedrukt in ton ruwe mest

	2002 ^b	2003 ^b	Juli 2003- juni 2004	Juli 2004- juni 2005	Juli 2005- juni 2006	Juli 2006- juni 2007	Juli 2007- juni 2008	Juli 2008- juni 2009	2010	2011
Totale verwerking	2.800	136.470	47.547	72.418	90.845	92.766	121.317	201.528	181.996	156.904
Verwerking dunne fractie	26.843	132.953	149.032	230.189	275.312	453.158	789.719	1.078.930	1.329.229	1.456.297
Verwerking dikke fractie^a	119.900	84.000	55.053	47.698	96.575	81.291	140.685	166.391	163.062	174.737
Export zuivere mest	/	/	/	/	/	/	/	/	46.420	54.865
Verwerking pluimveemest	43.481	72.561	196.957	219.365	239.830	342.569	300.309	299.820	254.969	285.519
Export zuivere mest	239.979	152.599	177.290	189.541	166.583	112.200	131.295	101.245	138.000	174.641
Rundveemest	/	11.000	4.500	2.300	3.490	4.800	43.571	61.283	70.678	102.953
Kalvergier	40.150	28.000	31.296	30.608	29.000	33.513	31.377	52.000	21.971	24.966
Andere mest	/	/	5.500	500	500	400	112.037	158.609	167.636	249.126

Voetnoten bij Tabel 7:

^a Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

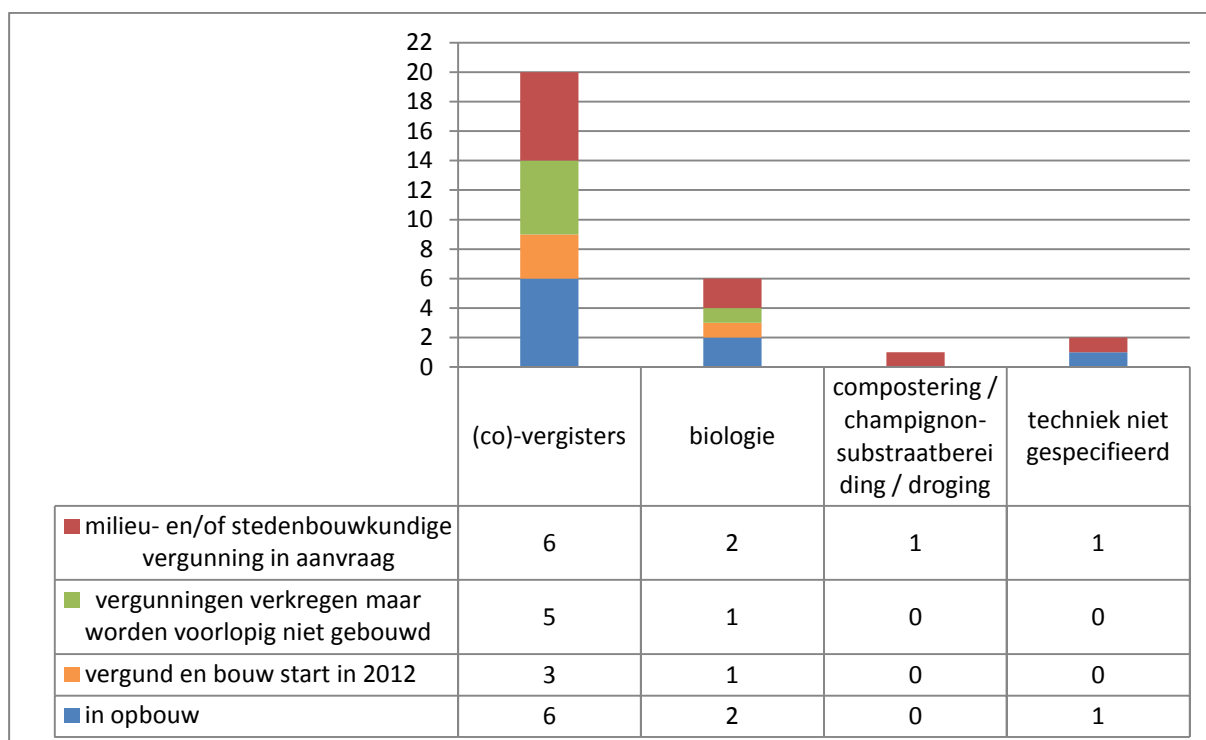
^b De VCM-enquêtes in 2002 en 2003 werden afgenomen in de zomer waarbij de operationele capaciteit werd opgevraagd voor het lopende kalenderjaar. Dit betekent dat de mestverwerkers hun capaciteit dienden in te schatten voor het komende half jaar en dit bij de verwerking van het voorbije half jaar telden. In de zomer van 2003 verwachtten enkelen dat hun pas opgestarte installatie vlot volle capaciteit ging halen in het najaar van 2003. Dit bleek echter niet het geval doordat de opstart langer duurde dan verwacht. Hierdoor maakten ze een overschatting van de verwachte capaciteit in 2003. Dit verklaart de schijnbare daling van operationele capaciteit in 2003-2004.

5. INSTALLATIES IN DE PIPELINE

Figuur 8 geeft het aantal mestverwerkingsinstallaties weer die momenteel nog in de vergunnings- of de bouwfase zitten. Daarbij werd onderscheid gemaakt tussen projecten die (1) nog in de vergunningsfase zitten, (2) die reeds vergund zijn maar de bouw voorlopig uitstellen, (3) die de bouw starten in 2012-2013 en (4) die reeds in opbouw zijn en zullen opstarten in 2012. De meeste installaties die momenteel in de pipeline zitten zijn (co)-vergistingsinstallaties (20 in totaal), gevolgd door de biologeën (6 in totaal). Van de installaties in opbouw (9) of die de bouw zullen starten in 2012-2013 (4) zou er slechts één in industriegebied worden ingeplant, alle overige zullen in agrarisch gebied worden gebouwd.

De installaties waarvan de opstart voorzien is in 2012 of waarvan de bouw zal starten in 2012-2013 vertegenwoordigen een verwerkingscapaciteit van respectievelijk 135.000 ton en 62.000 ton mest per jaar.

Figuur 8: Aantal mestverwerkingsinstallaties in de pipeline

Voor meer inlichtingen of eventuele vragen betreffende dit rapport kunt u terecht bij het VCM op volgende coördinaten:

vzwVCM – Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking

Abdijbekestraat 9

8200 Sint-Andries/Brugge

Tel. 050/407 201

Fax 050/407 489

Website: www.vcm-mestverwerking.be

E-Mail: info@vcm-mestverwerking.be

Frederik Accoe

Sara Van Elsacker

Adviseurs

E-Mail: frederik.accoe@vcm-mestverwerking.be

sara.vanelsacker@vcm-mestverwerking.be

Met medewerking van Frederik Accoe, Isabelle Mouton en Sara Van Elsacker.

